

Protocol doublure

CBS De Burcht
Valkenburg ZH

Inhoudsopgave

Korte toelichting op doubleren	3
Definitie doubleren/ verlengde leertijd	3
Criteria doubleren	3
Contact ouders-leerkracht-leerling	4
Eigenaarschap van het kind.....	4
Bijlage 1 – Protocol doubleren groep 1 (geen herfstkinderen).....	6
Bijlage 2 – Protocol doubleren groep 1 (herfstkinderen).....	7
Bijlage 3 – Protocol doubleren groep 2.....	8
Bijlage 4 – Protocol doubleren groep 3 t/m 7	9
Literatuurlijst	10

Korte toelichting op doubleren

Definitie doubleren/ verlengde leertijd

Doubleren of verlengde leertijd is het overdoen van een schooljaar. De reden hiervoor is meestal dat de leerling de in het afgelopen schooljaar gedoeerde vaardigheden onvoldoende meester is. Ook worden sociaal-emotionele motieven aangedragen als reden voor doubleren. (OCO, 26 juni 2018)

Het onderwijs in Nederland is gebaseerd op de wet op het primair onderwijs. In deze wet staat in artikel 8.1 dat het onderwijs zodanig wordt ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen. In artikel 8.4 staat dat ten aanzien van leerlingen die extra ondersteuning behoeven, het onderwijs is gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling. (Ministerie van Onderwijs)

Bij zorgleerlingen, dus bij kinderen waarvoor een meer specifieke ondersteuning nodig is, moet gewerkt worden aan die aspecten van de ontwikkeling van het desbetreffende kind die achter blijven. Naast tal van interventies is één van de mogelijke oplossingen voor deze zorgleerlingen doublure, zodat de leerling meer tijd krijgt om de lesstof eigen te maken.

Op CBS De Burcht wordt er zoveel mogelijk gestreefd om ieder kind binnen acht jaar zijn schoolcarrière af te laten ronden. Ons doel is om ieder kind zijn eigen ontwikkeling te laten volgen, en dit zo veel mogelijk binnen deze acht jaar te laten voltooien. Maar ook zien wij kinderen die meer tijd nodig hebben. Deze kinderen willen wij eerst zoveel mogelijk helpen binnen de klas, door het leerprogramma aan te passen of door het leerkrachtgedrag wat te veranderen (E. van Meerbergen, 2016), kortom door handelingsgericht te werken met de leerling.

Pas nadat alle mogelijkheden om de leerling aangepast onderwijs te geven zijn uitgeput, wordt er gesproken over de optie verlengde leertijd, waarbij school de uiteindelijke beslissing neemt.

Criteria doubleren

Ieder kind is anders en volgt zijn eigen ontwikkeling. Als leerkracht dien je snel de sterke en zwakke punten van een leerling te herkennen, zodat je het onderwijs aan kunt passen. Dit zogeheten passend onderwijs is in principe gericht op alle leerlingen, maar houdt rekening met de verschillen in ontwikkeling. Voordat er gesproken wordt over doubleren dient de leerkracht na te gaan of deze er alles – voor zover mogelijk – aan gedaan heeft om het kind vooruit te helpen. (Hattie, 2014) Te denken valt aan:

- Extra instructie aan instructietafel (Bosch, 2014)
- Aanpassen van de lesstof (eigen programma op een specifiek vak, bijvoorbeeld rekenen)
- Een veilig pedagogisch klimaat, waarin een kind zich durft te ontwikkelen (Brigitte Bongaards, 2016)
- Klassikale instructie volgens het expliciet directe instructiemodel (John Hollingsworth, 2018)
- Inzet Remedial Teaching buiten de klas

Alle interventies dienen genoteerd te worden in het leerlingvolgsysteem, hierna LVS genoemd. Door al deze notities ontstaat er een waterdicht dossier, van waaruit verder gehandeld kan worden. Zo kan een leerkracht aantonen wat er al geprobeerd is om de desbetreffende leerling verder te helpen in zijn ontwikkeling.

Ook moeten alle gegevens goed bekeken worden. Deze zijn te splitsen in

- Methode gebonden toetsen
- Methode ongebonden toetsen
- Observaties

Bij methode gebonden toetsen wordt getoetst of de leerling de klassikale stof heeft begrepen en heeft onthouden. Dit kan een goed beeld geven van het werkgeheugen van een leerling. Bij methode ongebonden toetsen gebruikt CBS De Burcht de Cito-toetsen. Wanneer een leerling bij deze toetsen veel zwakke resultaten haalt (IV of V scores), minimale groei of zelfs achteruitgang laat zien, is dat een duidelijk signaal voor de leerkracht en IB-er. Tijdens de groepsbesprekingen wordt deze leerling besproken en wordt het groepsoverzicht aangepast. (E. van Meerbergen, 2016) Deze leerling komt dan in de zogeheten intensieve groep en heeft meer instructie nodig.

Observaties kunnen uitgevoerd worden door de leerkracht, door de IB-er of door een externe partij. Bij deze observaties wordt er gebruik gemaakt van de Leerlijnen van ParnasSys. Deze observaties kunnen verschillende doelen hebben. Zo kan er gekeken worden naar de werkhouding van de leerling, maar ook naar de wisselwerking tussen de leerling en andere klasgenoten of tussen de leerling en de leerkracht. (Hattie, 2014)

Daarnaast speelt de sociaal emotionele ontwikkeling een grote rol. Zeker bij leerlingen die de grote overstap van groep 2 naar groep 3 gaan maken, zorgt vaak de sociaal-emotionele ontwikkeling voor twijfel. (Kohnstamm, 2009) De volgende sociaal-emotionele kenmerken komen vaak naar voren bij kinderen die baat zouden kunnen hebben bij doubleren:

- Zwakke werkhouding
- Faalangst/onzekerheid/kinderlijk
- Het constant ervaren van stress

Bovenstaande kenmerken zijn lastig te meten en gaan volgens collega's vaak 'op gevoel'. Toch is het verstandig om meerdere mensen het kind te laten observeren en zo samen hierover een oordeel te vellen. Hierbij kun je denken aan de IB-er, maar ook ouders en externen. Op CBS De Burcht gebruiken we de methode Kindbegrip om de sociaal emotionele ontwikkeling in kaart te brengen en de borgen.

Contact ouders-leerkracht-leerling

Om een zo groot mogelijk rendement te halen uit verlengde leertijd, is het belangrijk om alle spreekwoordelijke neuzen dezelfde kant op te laten wijzen. In het boek 'School en ouder, schouder aan schouder' (Klaver, 2013) wordt deze verhouding tussen ouders, leerkracht en leerling een driehoeksrelatie genoemd. De ouders en leerkracht staan op de grondlijn van deze driehoek. De leerling leunt als het ware op zowel de ouders als op de leerkracht. Ouders en leerkracht willen het beste voor het kind, maar hebben soms een andere kijk op zaken.

Als leerkracht is het belangrijk te weten dat ouders vier verschillende fases doorlopen na het horen van slecht nieuws:

- Ontkenning
- Boosheid
- Verdriet
- Acceptatie

Als leerkracht is het waardevol de relatie met ouders open en transparant te houden. Dit doe je door begrip te tonen, door vroegtijdig zorgen uit te spreken en de formele gesprekken goed voor te bereiden. Wanneer de relatie met de ouders positief is, heeft de leerling daar veel baat bij.

Eigenaarschap van het kind

Om het rendement van verlengde leertijd optimaal te benutten, is het belangrijk om naast de ouders en de leerkracht ook de leerling (indien mogelijk qua leeftijd) te betrekken bij deze procedure. Wanneer een kind zich eigenaar voelt van het proces en zich betrokken voelt bij de keuze, is de kans op succes vele malen groter volgens. Verstandig is om ook gesprekken met het kind te voeren, maar wel pas op een leeftijd dat de leerling ook het verstandelijke begrip heeft. (Kohnstamm, 2009)

Vanaf ongeveer de leeftijd 8 kan een kind de eventuele gevolgen op korte termijn inschatten. (Kohnstamm, 2009) Dan kan er met het kind besproken worden wat het betekent als het zou blijven zitten. Te denken valt aan een andere klas, dezelfde leerkracht, dezelfde leerstof (met aanpassingen). Zo'n gesprek kan een heel motiverende werking hebben. Uiteraard is de uiteindelijke beslissing bij de school, maar wanneer deze in samenwerking is met ouders en leerling, is er een grotere kans op succes.

Bijlage 1 – Protocol doubleren groep 1 (geen herfstkinderen)

Protocol doubleren groep 1

November	<ul style="list-style-type: none"> a. Invullen observatie kleutervolgsysteem b. Bij zorgleerlingen contact opnemen met IB-er c. Ouders uitnodigen voor voortgangsgesprek: zorgen aangeven. d. De komende periode wordt gewerkt aan de groepsdoelen van groep 1. e. Noteren in het LVS (ParnasSys).
Maart	<ul style="list-style-type: none"> a. Invullen observatie kleutervolgsysteem b. Bespreking in ZT c. Ouders uitnodigen voor voortgangsgesprek – wellicht met IB erbij: zorgen aangeven. d. In themaplanner de inhoud en werkwijze van de leerling beschrijven (interventies). e. Noteren in het LVS (ParnasSys).
Juni	<ul style="list-style-type: none"> a. Invullen observatie kleutervolgsysteem b. Evaluatie van de themaplanner. c. Bespreking in ZT d. Oudergesprek: beslissing van de school kenbaar maken. De IB-er zit hierbij. Hiervan moet een verslag gemaakt worden voor de ouders en voor het dossier. e. Noteren in het LVS (ParnasSys). f. School neemt de uiteindelijke beslissing.

Bijlage 2 – Protocol doubleren groep 1 (herfstkinderen)

Protocol doubleren groep 1 (herfstkinderen)

Maart	<ul style="list-style-type: none"> a. Invullen observatie kleutervolgsysteem b. Bespreking in groepsbespreking (met IB-er) en ZT c. Indien deze en daarnaast de observaties opvallend zijn, bespreken met de ouders. Met de ouders afspreken:<ul style="list-style-type: none"> I. Er kunnen evt. extra observaties plaatsvinden om een compleet beeld te krijgen. II. Tijdpad. Kind heeft mogelijk een verlenging nodig. III. Bij twijfel wordt er een vervolgspraak gemaakt. d. Noteren in het LVS (ParnasSys).
Juni	<ul style="list-style-type: none"> a. Invullen observatie kleutervolgsysteem. b. Leerling bespreken tijdens groepsbespreking en ZT. c. Oudergesprek, bij twijfel of indien nodig in aanwezigheid van de IB-er (verslag ook naar de ouders). Tijdens het oudergesprek met de ouders bespreken:<ul style="list-style-type: none"> I. Bij doorstromen naar groep 2: Het is geen garantie voor het kind dat het automatisch doorgaat naar groep 3. Een nadeel voor het kind kan zijn dat het altijd de jongste van de klas blijft. II. De school neemt de uiteindelijke beslissing. d. Noteren in het LVS (ParnasSys). e. School neemt de uiteindelijke beslissing.

Bijlage 3 – Protocol doubleren groep 2

Protocol doubleren groep 2

November	<ul style="list-style-type: none"> a. Invullen observatie kleutervolgsysteem b. Bij zorgleerlingen contact opnemen met IB-er. c. Tijdens voortgangsgesprek zorgen aangeven voor de overgang naar groep 3 bespreken en aangeven aan welke doelen gewerkt moet gaan worden. d. In themaplanner de inhoud en werkwijze van de leerling beschrijven. e. Noteren in het LVS (ParnasSys). f. Leerling laten observeren op schoolse motorische vaardigheden.
Maart	<ul style="list-style-type: none"> a. Invullen observatie kleutervolgsysteem b. Bespreking in ZT c. Tijdens oudergesprek (niet tijdens rapportavond!) je twijfel aangeven en vervolgspraak maken. Tevens vertellen dat er in de komende maanden observaties plaatsvinden en gewerkt wordt n.a.v. Leerlijnen. d. Noteren in het LVS (ParnasSys).
Juni	<ul style="list-style-type: none"> a. Invullen observatie kleutervolgsysteem b. Bespreking ZT c. Oudergesprek: beslissing kenbaar maken. De IB-er zit hierbij. Hiervan moet een verslag gemaakt worden voor de ouders en voor het dossier. d. Noteren in het LVS (ParnasSys). e. School neemt de uiteindelijke beslissing.

Bijlage 4 – Protocol doubleren groep 3 t/m 7

Protocol doubleren groep 3 t/m 7

November	<ul style="list-style-type: none"> a. Tijdens de eerste groepsbespreking deelt de groepsleerkracht zijn zorgen met de IB-er. b. Tijdens voortgangsgesprek zorgen kenbaar maken aan ouders. c. Interventies volgen tot het eind van het schooljaar en worden in groepskaart vermeld. d. Noteren in het LVS (ParnasSys).
Februari	<ul style="list-style-type: none"> a. De toetsuitslagen van de eerste toetsperiode bevestigen de zorgen. b. Gesprek IB-er en groepsleerkracht over het begeleidingsplan en de te volgen procedure. c. De leerling wordt ingebracht in het ZT. d. De leerkracht laat de twijfels aan de ouders horen en deelt hen de vervolgstappen mee (in overleg met de leerkracht is de IB-er hierbij). Uitdrukkelijk wordt hen verzocht dit nog niet aan het kind mede te delen. e. Noteren in het LVS (ParnasSys).
Mei (2 ^e / 3 ^e week)	<ul style="list-style-type: none"> a. Voortgangsgesprek met de ouders (in overleg met de leerkracht is de IB-er hierbij). b. Gesprek met leerling (vanaf 8 jaar) c. Noteren in het LVS (ParnasSys).
Juni (3 ^e week)	<ul style="list-style-type: none"> a. De definitieve beslissing (school neemt het besluit!) b. Ouders worden op de hoogte gebracht van het besluit (in aanwezigheid van IB-er); er worden afspraken gemaakt over de verdere begeleiding van het kind. c. Noteren in het LVS (ParnasSys).

Literatuurlijst

- Bosch, M. v. (2014). *HBO Kennisbank*. Opgehaald van www.hbo-kennisbank.nl: hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_fontys:oai:surfsharekit.nl:51c39a8c-980d-4145-a982-5dbd92e1e96a
- Brigitte Bongaards, J. S. (2016). *Praktijkboek Passend Onderwijs*. Groningen: Noordhoff.
- E. van Meerbergen, P. d. (2016). *Handelingsgericht werken in Passend Onderwijs*. Utrecht: Perspectief Uitgevers.
- Hattie, J. (2014). *Leren zichtbaar maken*. Bazalt Educatieve Uitgave.
- John Hollingsworth, S. Y. (2018). *Expliciete Directe Instructie - EDI*. Huizen: Pica/abimo.
- Klaver, M. (2013). *School en ouder, schouder aan schouder*. Enschede: Klaver coaching en training.
- Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie, deel 2: De schoolleeftijd*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Ministerie van Onderwijs. (sd). wetten.overheid.nl/BWBR003420/2018-08-01. Opgehaald van De wet op het primair onderwijs.
- OCO. (26 juni 2018). Wat betekent doubleren of zittenblijven voor uw kind? *OCO*.
- SCOL. (sd). *SCOL*. Opgehaald van <https://www.scol.nl/>